

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 217/2010-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. apríla 2010 predbežne prerokoval sťažnosť M. H., G., zastúpeného advokátom JUDr. V. H., G., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením vyšetrovateľa Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Galante sp. zn. ČVS: ORP-740/JP-GA-2009 z 27. októbra 2009 a uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry Galanta č. k. 1 Pn 632/09-13 z 12. februára 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. apríla 2010 doručená sťažnosť M. H. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

uznesením vyšetrovateľa Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Galante (ďalej len „vyšetrovateľ“) sp. zn. ČVS: ORP-740/JP-GA-2009 z 27. októbra 2009 a uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry Galanta (ďalej len „prokurátor“) č. k. 1 Pn 632/09-13 z 12. februára 2010.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že k porušeniu označených práv malo dôjsť v postupe pred začatím trestného stíhania zo strany prokurátora a vyšetrovateľa, pričom zo sťažnosti a jej príloh možno ustáliť namietané skutkové okolnosti takto:

Sťažovateľ podal 2. októbra 2009 trestné oznámenie na neznámych páchatel'ov pre podozrenie zo spáchania trestného činu krádeže podľa § 212 ods. 1 a 4 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a trestného činu neoprávneného užívania cudzej veci podľa § 215 Trestného zákona.

Uznesením vyšetrovateľa sp. zn. ČVS: ORP-740/JP-GA-2009 z 27. októbra 2009 bolo trestné oznámenie podľa § 197 ods. 1 písm. d) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) odmietnuté s uvedením, že nie je dôvod na začatie trestného stíhania.

Proti uzneseniu vyšetrovateľa podal sťažovateľ v zákonnej lehote sťažnosť, keďže s ním nesúhlasí, pretože podľa neho vykazuje znaky arbitrárnosti, obsahuje hrubé nezrovnalosti v rozpore so skutkovým stavom práv a vecí, ktoré mali za následok nesprávne právne posúdenie vecí.

Uznesením č. k. 1 Pn 632/09-13 z 12. februára 2010 prokurátor sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa zamietol ako nedôvodnú.

Podľa názoru sťažovateľa „Okresná prokuratúra v Galante(...) pri svojej dozorovacej činnosti nad vyšetrovateľom právne skutočnosti uvedené v trestnom oznámení arbitrárne obišla, nevyhodnotila ju zákonným spôsobom v zmysle ustanovení TZ, TP, vyššie uvedených článkov Ústavy SR, Dohovoru ako aj zaužívanej judikatúry ÚS SR a ESLP.

Z trestného spisu bolo a je možné jednoznačne špecifikovať právo poškodeného - sťažovateľa užívať predmetnú nehnuteľnosť, bývať v nej ako v nej aj podnikat' prostredníctvom spoločnosti E., spol. s r. o., v ktorej je sťažovateľ konateľom spoločnosti na základe nájomnej a podnájomnej zmluvy a právoplatného uznesenia Krajského súdu Trnava sp. zn.: 25C/261/08 zo dňa 16. 9. 2008(...) Org.

činn. v trest konaní sa vo svojom uznesení nevysporiadali s reťazením nepresností, nezákonností a neústavností v trestnom konaní. Org. činn. v trest, konaní mali zákonnú a ústavnú povinnosť skúmať všetky zistené a uvedené právne skutočnosti jednotlivo a v ich súhrne v neporušenom rade a to aj z hľadiska časového. (...)

Včasným a účinným zásahom ktorý slovenský právny poriadok núka org. činn. v trest, konaní sa dalo zabrániť trestnej činnosti (dodnes pokračujúcej) podozrivých osôb a škode veľkého rozsahu uvedenej v trestnom oznámení ktorá sa dodnes denne navyšuje.

Pri serióznom, dôslednom a zákonnom vyšetrovaní, v trestnom oznámení uvedených trestných skutkov(...), v zmysle platných právnych predpisov Slovenskej republiky by org. činn. v trest, konaní dospeli k nasledujúcim právnym skutočnostiam, ktoré by mali zásadný vplyv na závery trestného konania. Liknavým, latentným resp. neefektívnym vyšetrovaním org. činn. v trest, konaní umožnili a umožňujú podozrivým osobám páchať trestnú činnosť. Org. činn. v trestnom konaní nedostatočne zistil a vyhodnotil právny a skutkový stav ohľadom platných nájomných a podnájomných zmlúv, právoplatných súdnych rozhodnutí ktoré zostali zo strany org. činn. v trest. konaní účelovo nepovšimnuté. Na jednej strane uvedené listiny oprávňujú sťažovateľa - poškodeného užívanie nehnuteľnosti a na strane druhej neumožňovali ani len vstup na pozemok podozrivé osoby bez súhlasu legitímneho užívateľa (sťažovateľa) a už vonkoncom nie akýmkoľvek spôsobom nakladať s majetkom sťažovateľa, násilne ju obsadiť a odnášať z nehnuteľnosti veci patriace výlučne do majetku sťažovateľa. Krajský súd Trnava predbežným opatrením takýto druh vypratania svojim rozhodnutím výslovne zakázal (vid'. uznesenie OS - Trnava zo dňa 16. 9. 2008). (...)

Vyššie uvedené dodnes právoplatné predbežné opatrenia všeobecných súdov sú záväzné aj pre org. činn. v trest konaní a boli povinní sa nimi riadiť pri vyšetrovaní trestnej činnosti. Napriek povinnosti rešpektovať a zohľadniť ich vo svojej vyšetrovacej a dozorovacej činnosti ich arbitrárne obišli, nebrali na ne zreteľ, čo malo za následok o. i. nesprávne posúdenie veci a zamietnutie trestného oznámenia. (...)

Napadnuté rozhodnutie org. činn. v trest. konaní obsahuje len veľmi formálne zdôvodnenie, v hrubom rozpore so skutočným stavom práv a vecí. Podľa sťažovateľa sú tieto zdôvodnenia nedostatočné, pretože sťažovateľovi neodkryli súvislosti a okolnosti, na základe ktorých by pochopil odôvodnenosť zásahu do jeho vyššie uvedených práv. Navyše, o niektorých oznámených trestných skutkoch sa org. činn. v trest, konaní ani nezaoberali. Z uvedeného dôvodu sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie za neodôvodnené a nelegálne, pretože vykazuje známky svojvôle. “

Uznesenie prokurátora bolo sťažovateľovi doručené 19. februára 2010.

Sťažovateľ napokon navrhuje, aby ústavný súd jeho ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie a aby následne nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 46 ods. 1, ods. 2, Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnej prokuratúre v Galante pod sp. zn. 1 Pn 632/09-13 zo dňa 12. 2. 2010, v spojení s uznesením vyšetrovateľa ČVS ORP-740/JP-GA-2009 zo dňa 27. 10. 2009 porušené bolo.

2. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. zákona o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v platnom znení, Ústavný súd SR uznesenie Okresnej prokuratúry v Galante sp. zn.: 1 Pn 632/09-13, zo dňa 12. 2. 2009 zrušuje.

3. Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona č. 38/1993 Z. z. zákona o organizácii Ústavného súdu SR, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v platnom znení, Ústavný súd vracia Okresnej prokuratúre vec vedenú pod č. k. 1 Pn 632/09-13 na ďalšie konanie a rozhodnutie.

(...) V prípade úspešnosti sťažovateľa v konaní pred Ústavným súdom, sťažovateľ požaduje vyplatiť trovy právneho zastúpenia vo výške súčtu nákladov v trestnom konaní, ako aj zastúpenie pred Ústavným súdom SR, skutočne preukázaných nákladov právnym zástupcom, ktoré vyčíslime po prijatí sťažnosti, k rukám sťažovateľa do 60 dní od nadobudnutia právoplatnosti uznesenia Ústavného súdu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (mutatis mutandis I. ÚS 12/01, I. ÚS 124/03).

Ústavný súd považoval predovšetkým za potrebné zdôrazniť, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom sťažovateľa, ktorý je koncentrovane vyjadrený v návrhu na rozhodnutie - v petite sťažnosti. Podľa sťažnostného návrhu – petitu sťažovateľ namieta porušenie práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Preto v danej veci mohol ústavný súd predbežne prerokovať sťažnosť sťažovateľa zastúpeného kvalifikovaným právnym zástupcom len v rozsahu namietaného porušenia tých práv, ktorých vyslovenia porušenia sa domáha v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti. Tvrdenia o porušení iných ustanovení ústavy, príp. kvalifikovaných medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, ktoré sťažovateľ uvádza v texte sťažnosti mimo petitu („čl. 12 ods. 4, čl. 48 ods. 2 ústavy“), je v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť argumentácie sťažovateľa (III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07, IV. ÚS 279/07).

Ústavný súd konštatuje, že predmetnou ústavnou sťažnosťou sťažovateľ napadol jednak uznesenie vyšetrovateľa sp. zn. ČVS: ORP-740/JP-GA-2009 z 27. októbra 2009 o odmietnutí trestného oznámenia sťažovateľa, ako aj uznesenie prokurátora č. k. 1 Pn 632/09-13 z 12. februára 2010 o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľa, a tým malo dôjsť k porušeniu základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 ústavy.

1. V postupe pred začatím trestného stíhania podľa prvej hlavy druhej časti Trestného poriadku dozor nad zachovaním zákonnosti vykonáva prokurátor (§ 230 a nasl. Trestného poriadku), ktorý je oprávnený zrušiť nezákonné alebo neopodstatnené rozhodnutia policajta [policajtom treba rozumieť aj vyšetrovateľa podľa § 10 ods. 8 písm. a) Trestného poriadku], ktoré môže nahradiť vlastnými rozhodnutiami [§ 230 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku]. Sťažovateľ v danom prípade proti uvedenému rozhodnutiu vyšetrovateľa podal riadne a včas opravný prostriedok (sťažnosť), o ktorom rozhodol nadriadený orgán, teda okresná prokuratúra. Vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať uznesenie vyšetrovateľa, pretože jeho postup a rozhodnutie preskúmala okresná prokuratúra, ktorá rozhodla o sťažnosti sťažovateľa proti uvedenému uzneseniu. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti

(teda vo vzťahu k rozhodnutiu vyšetrovateľa) odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

2. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

V zmysle § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre podnetom sa rozumie písomná alebo ústna žiadosť, návrh alebo iné podanie fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktoré smeruje k tomu, aby prokurátor vykonal opatrenia v rozsahu svojej pôsobnosti, najmä aby podal návrh na začatie konania pred súdom alebo opravný prostriedok, aby vstúpil do už začatého konania alebo vykonal iné opatrenia na odstránenie porušenia zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2).

Podnet v zmysle § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre a opakovaný podnet podľa § 34 zákona o prokuratúre poskytujú sťažovateľovi účinnú ochranu jeho práv a právom chránených záujmov (mutatis mutandis IV. ÚS 158/03, IV. ÚS 80/03). Podnet (opakovaný

podnet) zakladá povinnosť prokurátora aj nadriadeného prokurátora sa ním zaoberať, vybaviť ho a spôsob vybavenia oznámiť podnecovateľovi.

Použitie týchto právnych prostriedkov je v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, a teda i podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom (napr. I. ÚS 256/05). Zo sťažnosti nevyplýva, že sťažovateľ podal podnet podľa § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre na preskúmanie zákonnosti postupu okresnej prokuratúry pri vybavovaní sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľa. Okrem toho sťažovateľ, ktorý je zastúpený advokátom, neuviedol žiadnu skutočnosť, ktorá by odôvodňovala ospravedlnenie nevyužitia všetkých právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jej práv poskytuje. Sťažovateľ nie je oprávnený vyberať si orgán verejnej moci, ktorý mu má poskytnúť ochranu označených porušení základných práv. Ústavný súd preto konštatuje, že sťažovateľ, ak sa domnieva, že označené orgány činné v trestnom konaní porušili (ním označené) základné práva, nevyužil (hoci mohol a mal využiť) tie právne prostriedky, ktoré zákon účinne poskytuje na ochranu práv voči rozhodnutiam ním označených orgánov činných v trestnom konaní. Až po ich vyčerpaní by mohla prípadne vzniknúť, ak by boli splnené aj ostatné ústavné a zákonné predpoklady, právomoc ústavného súdu (princíp subsidiarity). Vychádzajúc z týchto právnych názorov a skutkového stavu ústavný súd aj vo vzťahu k rozhodnutiu prokurátora odmietol sťažnosť pre nedostatok svojej právomoci.

3. Okrem uvedeného ústavný súd v rámci svojej judikatúry opakovane vyslovil, že právo fyzickej osoby na začatie trestného konania proti označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (II. ÚS 42/00).

Ani z čl. 6 dohovoru (pokiaľ je jeho aplikovateľnosť založená na „trestnom obvinení“ inej osoby) poškodenému nevyplýva v trestnom konaní právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti niekomu [mutatis mutandis rozhodnutia Európskeho súdu

pre ľudské práva napr. v prípade *Helmerts v. Švédsko* (rozsudok pléna z 29. októbra 1991, sťažnosť č. 1826/85, séria A, č. 212-A, ods. 29); v prípade *Perezová v. Francúzsko* (rozsudok Veľkej komory z 12. februára 2004, sťažnosť č. 47287/99, ods. 70, 71, ECHR 2004-I)].

Z týchto dôvodov rozhodnutím a postupom vyšetrovateľa a prokurátora nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, preto ústavný súd sťažnosť odmietol aj pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. apríla 2010